

Expo zet geheime sluikblaadjes tegenover Duitse propaganda

Stadsbibliotheek toont clandestiene pers tijdens W.O. II

ANTWERPEN

De viering van 60 jaar bevrijding in Antwerpen is een uitgelezen moment voor de bijzonder boeiende tentoonstelling 'Tegendruk' over de geheime pers tijdens de Tweede Wereldoorlog. Tot medio januari 2005 kunt u in de Nottebohmzaal van de Stadsbibliotheek zien hoe belangrijk de kracht van het woord was tijdens de Duitse bezetting. Bijna alle kranten vielen in handen van de nazi's, ook De Nieuwe Gazet en Het Laatste Nieuws. Als tegengewicht voor de eenzijdige berichtgeving ontstond al snel een clandestiene pers. Tot vandaag zijn al 700 titels van sluikblaadjes geregistreerd.

PHILIPPE TRUYTS

De tentoonstelling vertrekt vanuit de collectie 'Geheime pers' in de Stadsbibliotheek en de Antwerpse afdeling van het Amsab-

Intituut voor sociale geschiedenis. Slechts één ondergronds blad op vier verscheen in het Nederlands.

De meeste verzetsbladen overleefden doorgaans niet langer dan een jaar. De oplage was vaak erg beperkt. Sommige haalden na de druk zelfs de straat niet.

DUITSE CENSUUR

In het centrale luik van de expositie worden de clandestiene bladen geplaatst tegenover de door de Duitsers gecensureerde berichtgeving, ondersteund door klank- en filmfragmenten. De mensen achter de geheime pers komen meestal uit de middenklasse. Hun drijfveren varieerden van antifascisme tot Belgisch patriotisme. Een riskante bezigheid, want de tentoonstelling staat ook stil bij de tegenwerking en de Duitse repressie. Opmerkelijke tekstcitaten illustreren de berichtgeving. Thema's zijn de voedselbevoorrading, de verplichte tewerkstelling, de jodenvervolgving, de nakende bevrijding en de collaboratie.

JODENSTER

Niet elke publicatie was even doordacht. Zo beperkte de socialistische 'De Werker' van Jos Van Eynde zich na de invoering van de

Martine Vermandere en Tereya Van Dyck bouwden mee aan een unieke tentoonstelling over de clandestiene pers. Foto De Scheider

davidster tot het grapje: «De vraag van den dag: de joden moeten nu een ster op hunnen buik dragen. Maar hebben wij daarmee den onzen vol?» Het communistische 'Vrije Woord' van Henri en Ernest Wandel zag de bui wel hangen. Volgens die krant hadden de jo-

denverordeningen de 'vernietiging der joden' als uiteindelijk doel. Er is n.a.v. de tentoonstelling ook een fraai boek van de pers gerold, met bijdragen van historici. Dat kost 15 euro en is te koop op de tentoonstelling.

«Tegendruk», van 25 september tot 16 januari in de Stadsbibliotheek, Conscienceplein 4, open van dinsdag t/m zondag 13-17 uur. Gesloten op 1-2 november, 24-25 december, 1-2 januari. Tickets 3 euro, ingang gratis tot 18 jaar.